

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **E. T., s. r. o.**, J., B., IČO: X., zast. advokátom JUDr. M. V., U., B., proti žalovanému: **K., s. r. o.**, N., D., IČO: X., zast. advokátom JUDr. J. Š., S., B., **o zaplataenie 45 375,28 Eur**, vedenej Okresným súdom Dunajská Streda pod sp. zn. 11 Cb/40/2008, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21 Cob/197/2009-238 zo dňa 22. septembra 2009, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21 Cob/197/2009-238 zo dňa 22. septembra 2009 v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa č. k. 11 Cb/40/2008-158 **zrušuje** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu Dunajská Streda na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Prvostupňový súd rozsudkom č. k. 11Cb/40/2008-158 zo dňa 3. marca 2009 rozhodol vo veci tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 45 375,28 Eur v kurze platnom k 31. januára 2006 spolu s 13% úrokom z omeškania od 31. januára 2006 do zaplataenia a náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu žalobcu vo výške 5 937,96 Eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplataenia 45 375,28 Eur s príslušenstvom žalovaným, titulom plnenia z rámcovej zmluvy o dodaní vedľajších produktov smrekového reziva. Okresný súd zistil skutkový stav veci, že dňa 1. apríla 2005 uzavreli účastníci konania rámcovú zmluvu o dodaní vedľajších produktov smrekového

reziva. Dokazovaním bolo preukázané, že žalobca zhodne s platne uzavretou rámcovou zmluvou o dodaní vedľajších produktov smrekového reziva v roku 2005, pre ktorý rok práve táto rámcová zmluva bez povinnosti uzavrieť osobitnú ročnú zmluvu platí, mal žalovanému dodať minimálne 85 000 ton vedľajších produktov smrekového reziva v percentuálnom členení 85 % štiepky a 15 % pilín, z čoho žalovaný neprevzal 10 764,22 ton pilín a 43 459,9 ton štiepky, 5 % z hodnoty týchto vedľajších produktov predstavuje 45 375,28 Eur. Účastníci konania si v zmysle článku 7 rámcovej zmluvy dohodli za účelom zabezpečenia plnenia tejto zmluvy uloženie zmluvnej pokuty, ktorú nazvali penále. V zmysle bodu 7.2. zmluvy, základom penále je zmluvná cena pripadajúca na množstvo neprevzatého alebo menej prevzatého tovaru. Žalovaný ako kupujúci oproti zmluvne dohodnutému minimálnemu množstvu 85 000 ton neprevzal 10 764,22 ton pilín a 43 459,9 ton štiepok, z kúpnej ceny ktorých 5 % predstavuje 45 375,28 Eur.

Žalovaný uviedol, že vzťahy účastníkov zmluvy boli vysporiadané a vzájomná spolupráca predčasne ukončená, i keď toto tvrdenie ničím nepreukázal a v tejto súvislosti nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie. Zmluvnú pokutu si dohodli postavenú na princípe zodpovednosti za zavinenie, ktorá spočíva v tom, že, ak zmluvná strana preukáže, že k porušeniu došlo mimo jej zavinenia z dôvodov, ktoré jej nemožno vytknúť, nie je povinná penále zaplatiť. Toto dojednanie vylúčilo pri podnikateľoch bežnú aplikáciu ust. § 300 Obchodného zákonníka, ktoré uprednostňuje princíp zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Žalovaný však v tomto konaní nepreukázal, že by to mal byť žalobca, ktorý zaviniť, že došlo k porušeniu rámcovej zmluvy. Dôkazné bremeno tu v zmysle § 545 ods. 3 Občianskeho zákonníka zaťažuje jeho a on ho v tomto konaní neunesol. Žalobca preto právo na zmluvnú pokutu má. Zmluvná pokuta bola žalovanému vyúčtovaná faktúrou č. 732005, ktorá bola splatná dňa 31. januára 2006. Žalovaný sa tak dostal do omeškania s jej zaplatením. Preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie zmluvnej pokuty aj s úrokom z omeškania.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Na odvolanie žalovaného proti prvostupňovému rozsudku odvolací súd rozsudkom č. k. 21Cob/197/2009-238 zo dňa 22. septembra 2009 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania vo výške 618,56 Eur.

V odôvodnení odvolací súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. Zn. II. ÚS 78/05, podľa ktorého odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku a argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, pokiaľ zostali sporné alebo nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Odvolací súd uviedol, že výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazných prostriedkov a nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, na základe čoho námietku odvolateľa – žalovaného, ktorý poukazoval na to, že súd o veci rozhodol i bez jeho vypočutia, nie je možné považovať za odvolací dôvod, pre ktorý by rozhodnutie prvostupňového súdu nemalo byť správne. Ďalej poznamenal, že prvostupňový súd opakovane vyzýval a poučoval účastníka podľa ust. 120 ods. 4 O. s. p. o povinnosti predložiť a označiť všetky dôkazy najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie skončí, pretože na dôkazy predložené a označené neskôr, súd neprihliada. To, že žalovaný sa pojednávania nezúčastnil, nemôže byť na ťarchu žalobcu, kedy by súd z dôvodu pasivity žalovaného oddaľoval termín rozhodnutia o veci.

Žalovaný ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní zo zdravotných problémov, ktoré však neosvedčil a žiadal o vytýčenie nového pojednávania. Takisto právny zástupca žalovaného sa ospravedlňoval z pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania v inej veci, ktoré však súd prvého stupňa vyhodnotil tiež ako nedôvodné. Odvolací súd zastáva názor, že žalovanému nebola znemožnená realizácia jeho procesných práv, predvolania na pojednávania mu boli doručované včas, právny zástupca žalovaného nepoukázal na žiadny dôležitý dôvod, ktorý by zakladal dôvod jeho neprítomnosti na pojednávaní. Tiež poukazuje na skutočnosť, že žalovaný mal dostatok možností k veci sa písomne vyjadriť a zaslať súdu návrhy na vykonanie dokazovania, prípadne dôkazy. Žalovaný bol pasívny, z toho dôvodu odvolací súd na ním v odvolaní uvádzané odvolacie dôvody už neprihliadal.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods.1 O. s. p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie v zákonom stanovenej lehote podľa ust. § 240 ods. 1 O. s. p., s poukazom na ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zistenia, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tvrdí, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu, aby sa dôvodmi jeho odvolania v celej jeho šírke riadne zaoberal, nakoľko odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Dovolateľ odmieta akúkoľvek pasivitu z jeho strany a ďalej tvrdí, že ani v prípade, že by bolo toto tvrdenie odvolacieho súdu úplne na mieste, nezbavovalo by ho to v žiadnom prípade jeho zákonnej povinnosti, aby vec v odvolacom konaní riadne prejednal a bol viazaný rozsahom dôvodov odvolania.

Odvolací súd neprihliadal ani na žalovaným tvrdenou skutočnosťou, či žalobca ako dodávateľ dodal potrebné množstvo tovaru podľa bodu 2.4. rámcovej zmluvy, čo je základným predpokladom toho, aby mu mohol vzniknúť právny nárok. Vo veci sa súd tiež nezaoberal, či žalobca uskutočnil dodanie tovaru, či odovzdal od neho doklady a umožnil žalovanému nadobudnúť k nemu vlastnícke právo. Bez týchto rozhodných skutočností, súd nemohol objektívne a spoľahlivo zistiť skutkový stav veci, ako aj vyvodenie zodpovedajúcich právnych záverov. Zmluvné strany sa dohodli, že svoj nárok na zaplatenie penále budú uplatňovať vtedy, ak dodávka alebo prevzatie tovaru, okrem prípadných zmarených plnení, sa bude odlišovať od mesačne určeného množstva tovaru, avšak mesačné množstvá tovaru z ničoho nevyplývali a medzi účastníkmi ani neboli nikdy dohodnuté.

Ďalej namieta, že odvolací súd mal odvolanie v celom jeho rozsahu riadne prejednať a pokiaľ tak neurobil, odňal žalovanému možnosť konať pred súdom.

V zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo, aby jeho vec bola verejne prerokovaná bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka treba posudzovať vždy s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že účasť na prejednaní veci pred súdom je neodňateľným právom účastníka konania, resp. jeho zástupcu, a to v každom štádiu konania, pokiaľ účastník na tom trvá a zákon neustanovuje inak. Dodáva, že okresný súd opakovane porušil jeho právo zúčastniť sa pojednávania, a to dňa 20. januára 2009, kedy súd konal vo veci bez toho, aby na toto pojednávanie riadne predvolal právneho zástupcu žalovaného, ktorému zaslal oznámenie o pojednávaní na nesprávnu adresu a zásielka sa vrátila ako nedoručená. Opätovné doručenie

predvolania prevzal právny zástupca 27. januára 2009, čo bolo po termíne pojednávania. Súd i napriek nevykázanému doručeniu uskutočnil pojednávanie a vypočul k veci iba právneho zástupcu žalobcu.

Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 3. marca 2009 o 10.00 hod., avšak, keď sa tam žalovaný dostavil, bolo mu oznámené, že už vo veci bolo rozhodnuté. Okresný súd však nedodrжал termín pojednávania a začal v tejto veci pojednávať už o 9.45 hod. Tieto skutočnosti preukázateľne vyplývajú zo zápisnice o pojednávaní (č. l. 150). Týmto postupom súdu došlo k zmareniu účasti žalovaného na pojednávaní. Rozhodnutie okresného súdu vychádza vo svojej podstate len z vyjadrenia jednej strany a prejednanie veci pred ním je poznamenané vážnymi porušeniami zákona, preto sa odvolací súd s jeho rozhodnutím nemohol nikdy stotožniť. Preto odvolací súd pochybil, keď tieto nedostatky v prejednaní a rozhodovaní veci pred prvostupňovým súdom v odvolacom konaní neodstránil. Žalovaný považuje za neprípustné a neprijateľné, aby odvolací súd uprednostnil rýchlosť konania a rozhodovania pred jeho kvalitou a zákonnosťou.

Preto požiadal odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, a rovnako, aj rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu.

K dovolaniu sa žalobca vyjadril a považuje ho za nedôvodné. Poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne a zákonné. Namieta tiež prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle ust. § 238 O. s. p., a tiež tvrdí, že v konaní nenastala okolnosť, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pretože podľa § 236 ods. 1 O. s. p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v § 237 a § 238 O. s. p.

Podľa ust. § 242 ods. 1 O. s. p., dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O. s. p.,

neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolanie je všeobecne prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodov taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Dovolateľ namietal odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) najmä tým, že predvolanie na prvé pojednávanie súdu prvého stupňa mu nebolo doručené včas, a druhé pojednávanie sa začalo o 9.45 hod. miesto 10.00 hod., a po dotaze žalovaného o priebehu pojednávania mu len bolo oznámené, že vo veci už súd rozhodol. Tieto skutočnosti však odvolací súd nezisťoval a nepreskúmal.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom možno rozumieť postup súdu, ktorým bola účastníkovi odňatá možnosť realizácie procesných práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, t. j. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.

Ak súd nariadi na prejednanie veci pojednávanie, je povinný predvolať účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 ods. 1, 2 O. s. p.).

V spornom prípade súd prvého stupňa riadne a včas nedoručil predvolanie žalovanému - jeho právneho zástupcovi, ktorého si zvolil na zastupovanie podľa § 25 ods. 1 O. s. p. a v zmysle § 49 ods. 1 O. s. p. je potrebné všetky písomnosti doručovať tomuto zástupcovi.

Predvolanie bolo adresované na nesprávnu adresu právneho zástupcu žalovaného, a to na ul. Š. namiesto S., B., a preto sa doručenie predvolania vrátilo súdu späť ako nedoručené (čl. 140), napriek tomu, že doručenie predvolania nebolo riadne vykázané, súd vec prejednal v jeho neprítomnosti.

Ďalšie pojednávanie súd nariadil na 3. marca 2009 o 10.00 hod. Z obsahu zápisnice o pojednávaní (čl. 150) nesporne vyplýva, že súd pojednávanie začal už o 9.45 hod. v rozpore so stanoveným časom v neprítomnosti žalovaného a vo veci meritórne rozhodol a rozsudok vyhlásil o 10.05hod. Medzičasom sa dostavil právny zástupca žalovaného, ktorému súd už neumožnil vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O. s. p.).

Odvolačí súd sa stotožnil s právnou i skutkovou kvalifikáciou veci prvostupňového súdu a neakceptoval procesné námietky odvolateľa a napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Uvedeným postupom súdu bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom a zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Na základe uvedených dôvodov, dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 2, 3 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, vychádzajúc z toho, že prípustnosť dovolania vo veci je daná podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Súdy nižšieho stupňa sú právnym názorom dovolacieho súdu viazané. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhoduje znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 30. apríla 2010

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.